

В.Г. ЧЕРНІЙ, начальник управління ветеринарної медицини Новотроїцького району Херсонської обл.

ПРОФІЛАКТИКА Й БОРОТЬБА З ЛЕЙКОЗОМ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В НОВОТРОЇЦЬКОМУ РАЙОНІ

Проблема лейкозу – одна з найбільш актуальних в охороні здоров'я тварин і людей. В останні роки спостерігається зростання показників захворюваності людей на лейкоз і смертності. Ефективне лікування можливе лише в спеціалізованих клініках на ранніх стадіях розвитку хвороби.

Ураженість тварин лейкозом і висока контагіозність хвороби в багатьох країнах світу становлять соціальну небезпеку через значні економічні збитки. До вірусу лейкозу сприйнятливий велика й дрібна рогата худоба, свині, кролі, а також миші, які можуть стати резервуаром і переносником збудника.

Найбільша проблема, у т.ч. соціальна, – захворюваність на лейкоз великої рогатої худоби, яка на селі є основним засобом виживання всієї родини. Вірус виділяється з організму хворих тварин із кров'ю, молоком, іншими секретами, які містять лейкоцити. Вірус – збудник лейкозу ВРХ нестійкий до нагрівання і гине за температури 76°C, але від цього він не є менш небезпечним для організму.

Небезпечність вірусу лейкозу великої рогатої худоби полягає в тому, що в молоці та м'язах хворих тварин накопичуються метаболіти триптофану, які мають канцерогенні властивості. Щоб проникнути в клітину, вірус використовує фермент (який руйнується при нагріванні) і залишає відкритими ді-

лянки проникнення, крізь які в клітину можуть потрапити інші мікроорганізми (наприклад, збудник туберкульозу). Крім того, в процесі життєдіяльності вірусу в молоці й м'язах хворих тварин накопичуються інші метаболіти з канцерогенними властивостями, які не руйнуються впродовж 20 хвилин кип'ятіння, й своєю чергою негативно впливають на рівень імунітету тварин і людей. Це свідчить про те, що продукти забою хворих на лейкоз тварин не лише неповноцінні для харчування, але й потенційно небезпечні.

Це захворювання завдає народному господарству значних збитків, призводить до втрати продуктивності тварин, вимушеного їх вибраковування, неможливості використання для відтворення. Боротьба з такою дуже небезпечною прихованою недугою потребує чималих витрат на діагностичні обстеження, ізоляцію інфікованих тварин від здорових, інші першочергові ветеринарно-санітарні заходи.

У Новотроїцькому районі в 1990-х роках значне поголів'я ВРХ утримувалося у колективних господарствах. У приватних садибах тримали порівняно незначну кількість корів, тому в домогосподарствах дослідження ВРХ на лейкоз не велося. Загалом у районі

на той час налічувалося 26 неблагополучних щодо лейкозу ВРХ господарств, у яких було розроблено плани організаційно-господарських і ветеринарно-санітарних спеціальних заходів з ліквідації цього захворювання.

Передусім було чітко пронумеровано все поголів'я ВРХ, без чого неможливо вести ефективну боротьбу з будь-яким захворюванням.

Згідно з планом оздоровлення ветеринарні фахівці району щомісяця досліджували ВРХ на лейкоз в усіх неблагополучних господарствах. РІД-позитивних тварин вилучали з основного стада й відправляли на окремі ферми-ізолятори, а якщо в господарстві була одна ферма – в окремі приміщення. Серопозитивних тварин досліджували клініко-гематологічно в Херсонській обласній державній лабораторії ветеринарної медицини. При отриманні позитивного результату їх вибраковували та здавали на забій.

На мою думку, важливу роль у недопущенні перезараження худоби лейкозом відіграло також те, що ветеринарні спеціалісти району запровадили по суті новий метод узяття крові від ВРХ – одноразовими шприцями. Справа в тому, що раніше при використанні багаторазових металевих голок певна кількість крові з яремної вени потрапляла в навколишнє середовище, забруднюючи годівниці, корми, підстилку, а це сприяло перезараженню худоби. До того ж можна припустити, що ветлікарі гос-

подарств використовували одну голку для взяття крові від кількох тварин, неякісно її знезаражували тощо. При використанні одноразових шприців дотримується повна стерильність.

Крім того, з 2009 р. головне управління ветеринарної медицини в Херсонській області пріоритетним напрямом у проведенні протилейкозних заходів визначило не кількість виявлених тварин, а термінову їх ізоляцію і заміну на здорових до кінця поточного року. Державні інспектори ветеринарної медицини, працівники дільниць застосовували різні важелі впливу до громадян, які тримали хворих тварин. Проте вони розуміли, що корова для селян в усі часи була єдиним джерелом виживання, тому основним методом стала роз'яснювальна робота: зібрання, статті в районній газеті, особисте спілкування з господарниками.

Таким чином, в результаті проведення оздоровчих і профілактичних заходів, санітарних і дезінфекційних

робіт у тваринницьких приміщеннях з 1997-го по 2008 рік було оздоровлено всі 26 господарств, неблагополучних щодо лейкозу (у 1997 р. – 1, 1998 – 2, 2000 – 6, 2001 – 4, 2002 – 5, 2003 – 5, 2004 – 1, 2005 – 1, 2008 р. – 1).

Аналізуючи ураженість поголів'я ВРХ лейкозом по господарствах і в приватному секторі за останні сім років, можна простежити чітку динаміку зниження відсотка позитивних тварин та доведення його до мінімуму. Так, якщо в 2006 р. виділення серопозитивних тварин по району становило 529 гол. (3,9 %), то в 2012 р. – 96 гол. (0,6 %).

Усі позитивні зрушення в плані оздоровлення району від лейкозу неможливо було б отримати без чіткої співпраці ветеринарної служби з органами місцевого самоврядування та власниками тварин:

– земельні ділянки для випасу виділяються лише ідентифікованим і обстеженим фахівцями держветмедичної тваринам;

– заборонено випас недослідженої худоби в одному гурті зі здоровим поголів'ям;

– у людних місцях населеного пункту вивішуються списки громадян, які утримують лейкозних тварин і яким заборонено випас худоби в загальному гурті й продаж молока, а також тих, які не надають тварин для проведення обов'язкових досліджень і щеплень;

– ведеться просвітницька робота серед власників тварин.

Тільки завдяки вищезгаданим ветеринарним заходам і злагодженій співпраці ветеринарної служби району з органами місцевого самоврядування й власниками худоби вдалося зменшити виділення інфікованих тварин до 0,6 %, забезпечити стійку динаміку зниження напруженості епізоотичної ситуації щодо лейкозу ВРХ і наблизити ліквідацію циркуляції вірусу лейкозу серед великої рогатої худоби в Новотроїцькому районі Херсонської області. ☺

Аламіцин ЛА 200

100 мл та 250 мл

**ВРХ
Вівці
Свині**

Norbrook

- ♦ 20 % ін'єкційний окситетрациклін пролонгованої дії;
- ♦ для успішної терапії достатньо одноразового введення;
- ♦ має широкий спектр дії: на бактерії, мікоплазми, хламідії, рикетсії, спірохети, актиноміцети, найпростіші, віруси деяких типів;
- ♦ на відміну від багатьох інших окситетрациклінів, препарат вирізняється високими показниками біобезпеки та не має місцевої подразнюючої дії;
- ♦ лідер серед ін'єкційних окситетрациклінів!

Норотіл ЛА

100 мл

Свині

Norbrook

- ♦ унікальний пролонгований тилозин, спеціально розроблений для застосування в свинарстві;
- ♦ забезпечує високий рівень концентрації діючої речовини в органах і тканинах (особливо легеневій) протягом 5–6 днів;
- ♦ високоефективний при лікуванні пневмонії, атрофічного риніту, дизентерії, бешихи, мікоплазмозного та стафілококового артрити;
- ♦ має набагато менший подразнюючий ефект у місці введення, ніж звичайні тилозинвмісні препарати;
- ♦ достатньо однієї ін'єкції!

Норомектин 1%

50 мл та 500 мл

**ВРХ
Вівці
Свині**

Norbrook

- ♦ перший генерик Івомеку;
- ♦ продукується компанією **Norbrook** – світовим лідером на ринку івермектинових препаратів найвищого ступеня очистки;
- ♦ компанія контролює 80 % ринку івермектину в США;
- ♦ високоактивний проти кишкових та легеневих нематод, вошей та кліщів;
- ♦ лідер якості серед івермектинів!

Виробник: Норбрук (Північна Ірландія). Ексклюзивний дистриб'ютор в Україні ТОВ «Норвет»
вул. 600-річчя, 66-а, 21027 м. Вінниця, тел./факс: 0432 46-61-76, моб.: 067-445-18-81, office@norvet.com.ua, www.norvet.com.ua